Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 122 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го ЧЕРВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 28, 1984 No. 122. VOL. XCI.

Д-р П. Саварин відвідав Дітройт

Стоять (зліва): д-р Петро Саварин, Зенон Василькевич й інж. Василь Колодчин.

Дітройт, Миш. (В. Баран) — Громадський Комітет для відзначення 50-ліття громадської праці Марусі Бек, який був зорганізований управою УАКР і Окружною Радою СУА, запросив до Дітройту голову СКВУ д-ра Петра Саварина з Едмонтону. Вітали його і його дружину Ольгу на летовищі в суботу, 16-го червня, представники молодечих, комбатантських і громадських організацій на чолі з головою метрополітального відділу УАКР Зеноном Василькевичем. В асисті З. Василькевича і Романа Ковча П. і О. Саварини відвідали українські церкви, новозакуплену школу, кредитівку „Самопоміч", Український Культурний Центр, ґалерію українського мистецтва ЕКО та будову Українського Села (дім для старших віком).

Президент СКВУ відбув в той день ще ряд зустрічів із визначними громадянами нашого міста: з маестром Е. Козаком, д-ром Б. Лончиною, головою Українського Патріярхального Світового Об'єднання, о. д-ром С.Саболом, о. І. Шарим, настоятелем катедри св. Покрови Н. Столярчуком, директором середньої школи п. Стасевим, головою СУА Л. Колодчин, директоркою школи українознавства Х. Гнатчук, заступником голови Капелі Бандуристів В. Кучером, станичним Пласту В. Гнатчуком. Він відвідав також українську радіопрограму „Пісня України", яку провадить інж. В. Колодчин із сином Романом, і яка передається кожної п'ятниці від год. 1-ої до 2-ої і в суботу від 8-ої до 9-ої ранку із станції WPON-1460AM, де д-р П.

(Продовження на ст. 4)

Волтер Мондейл все ще вибирає собі віцепрезидента

Ню Йорк. — Волтер Мондейл, який поводиться все більше й більше „по-президентському", запросив до свого 'дому над озером' у Міннесоті цілий ряд різних „голосних імен" в Демократичній партії, щоб розмовляти з ними на тему евентуального віцепрезидентства. Ця „парада знаменитостей", як назвав Мондейлові інтерв'ю релігійний проповідник і також кандидат на номінацію Демократичної партії у передвиборах Джессі Джексон, одначе дуже оригінальна. Першим гостем Мондейла був неґр, посадник Лос Анджелесу Том Бредлі, а другою — жінка, посадник Сан Франсіско, Діяна Файнстін, до речі, жидівського походження, що робить її кандидатуру на віцепрезидента подвійно цікавою, бо вона жінка і належить до жидівської віри, а досі такої кандидатури не було.

Едвард Кеннеді також відвідав Мондейла в Міннесоті, де відбулося поміж „Фріцом" і „Тедом" сердечне примирення (вони були затятими противниками вже довгі роки, особливо ж у роках 1976-му і 1980-му, коли Кеннеді програв номінацію Демократичної партії Джіммі Картерові як президентові та Мондейлові).

Лише для Ґері Гарта мусів зробити Мондейл виключення, знаючи, що Гарт до Міннесоти не поїде, — і вони побачилися у червні, 26-го, не в Міннесоті, а у Ню Йорку, тобто на „невтральному ґрунті", бо Гарт все ще не хоче поклонитися „майбутньому президентові", уважаючи себе рівним і можливим кандидатом на номіната Демократичної партії. Проте знавці виборчого процесу в Америці певні тепер — „на цій стадії гри", — що Ґері Гарт повинен прийняти пропозицію Мондейла бути його „раннінґ мейт", тобто — бути кандидатом на віцепрезидента, бо опитування виявляло неодноразово, що тільки з Гартом, як віцепрезидентом на виборчому бальоті Мондейла, цей бальот має вдвічі більше прихильних голосів серед демократичних виборців, ніж будь-яка інша комбінація. Але чи схоче Гарт „грати другу скрипку"? Він досі впевняв, що ні, а побачення з Мондейлом у вівторок, в Ню Йорку, він використав виключно для того, щоб обговорити з ним свою передвиборчу реформу.

Серед 14-ти точок Гартової реформи є провізія, щоб

(Закінчення на стор. 4)

СССР АТАКУЄ ПРАВА ЛЮДИНИ В ЗСА

Москва, СССР. — У наслідок постійних протестів ЗСА та інших західніх держав у справі здоров'я д-ра А. Сахарова у зв'язку з його голодовим страйком, совєтська пропаганда взяла тепер під обстріл шанування прав людини у ЗСА. Як приклад того, що і в ЗСА не придержуються усіх прав людини, совєтська преса та інші засоби масової комунікації витягають справу активного індіянського діяча, що є американським горожанином, Леонарда Пелтера, який перевів недавно голодовий страйк у американській тюрмі.

У понеділок, 25-го червня ц.р., чотири совєтські науковці, — носії нагороди Нобеля — підписали петицію до президента Р. Реґена зі закликом стати на захист Л. Пелтера зовсім на взір апелів американських науковців до совєтського уряду у справі д-ра А. Сахарова. Цю совєтську петицію попередила відповідна кампанія совєтської преси, яка, описуючи випадок з Л. Петером, підкреслює, що це „типове порушення прав людини американцями".

Розуміється, ця акція СССР має на цілі відвернути увагу від справи А. Сахарова і дискредитувати ЗСА в очах світу, вказуючи, що американці не шанують того, що самі вимагають від інших.

Л. Пелтер був засуджений двічі на доживотну тюрму за вбивство двох агентів Еф-Бі-Ай у 1975-му році. Апеляційний суд зарядив тепер відновити справу тому, що є нові свідчення. В квітні цього року Л. Пелтер, один індіянин і один жид розпочали в тюрмі голодівку на знак протесту, що їм, як вони кажуть, утруднюють в тюрмі виконування їхніх релігійних практик. У травні Л. Пелтер перервав свою голодівку, коли йому загрозили, що його будуть годувати насилу, та тепер він перебуває у в'язничному медичному центрі.

Совєтська преса у своїй атаці на американське порушення прав людини та суперечності між тим, що Р. Реґен говорить і робить, твердить, що Л. Пелтер ще далі голодує і вже є на шляху цілковитого вичерпання. В апелі, що його тепер підписали совєтські науковці до Р. Реґена сказано, яка благородна людина є Пелтер і що він тепер є на грані смерті.

Італійські комуністи вибрали наслідника Берлінґуера

Рим, Італія. — Італійська комуністична партія, що була потрясена несподіваною смертю свого визначного провідника Енріка Берлінґуера, вибрала його наслідником Аллесандра Натта, що був найближчим співробітником останніх трьох лідерів КПІ. А. Натта, що має 66 років, був в останніх 15-ти місяцях головою Контрольної комісії комуністичної партії, яка має у своїх руках картотеку усіх членів. Цей пост звичайно віддають людині, яка є особливо вірна політиці партії. А. Натта був єдиним кандидатом на генерального секретаря і в голосуванні ані один голос не впав проти нього. Вибір його на провідника партії не був для нікого несподіванкою але й італійські комуністи і преса інтерпретують це рішення тим, що італійська комуністична партія думає далі задержати свою незалежну політику, яку провадив Е. Берлінґуер. Це на практиці вказує на дальшу критичну настанову до різних політичних потягнень СССР, але рівночасно і сильну критику політики Роналда Реґена. У внутрішньому житті Італії правдоподібно комуністична партія буде далі старатися перервати ізоляцію, в якій вона стоїть відгороджена іншими партіями, що діють в Італії.

А. Натта є відомий з того, що часто цитує клясиків, особливо вживаючи латинську мову, правдоподібно тому, що студіював на університеті італійську літературу. Свою кар'єру в комуністичній партії розпочав за головування в ній Палміро Толіятті, до якого стояв дуже близько. Залишився в добрих стосунках із наступником Толіятті, Люїджі Лонґі, а тепер був найближчим співробітником Е. Берлінґуера. Свою силу у комуністичній партії показав А. Натто ще у 1969 році, коли він був промотором усунення із партії цілої групи інтелектуалів і журналістів, які критикували скрайньо ліву політику компартії.

Біля мільйон французів демонструвало проти закону про шкільництво

Париж. — Тут у неділю, 24-го червня ц.р., відбулася найбільша досі демонстрація французького населення в обороні свободи приватних шкіл, які уряд хоче взяти більше під свою контролю.

Населення столиці та її околиць із відповідними транспарантами, співом та вигуками залляло порожні, звичайно, у неділю вулиці Парижу та зібралося на площі Бастілл, щоб там спільно демонструвати проти уряду Франсуа Міттерана. Обсерватори кажуть, що кількість маршуючих була найбільшою, яку вони бачили від дня звільнення Франції після закінчення Другої світової війни, і хоч міністер внутрішніх справ заявив, що було 850,000 демонстрантів, телевізійні репортери подали мільйон осіб. Демонстрації тривали цілу неділю, і у них брали участь усі визначні політики опозиції, включно з колишнім президентом Валєрі Ґіскард д'Естеном. Ввечері дійшло до бійки поміж молодими демонстрантами й поліцією, в якій поранено двох поліцистів, а 35 людей заарештовано.

Причиною такого обурення французького населення є пропонований урядом закон, який дозволить урядовим чинникам мати більшу контролю над приватнами школами, які дістають фінансову допомогу держави. Питання вільного шкільництва, що в більшості є у руках католиків, постійно хвилює французьке населення, яке вважає, що одною із ознак свободи є право вибору школи для своїх дітей. Закон, що його тепер плянують ввести в життя, дає можливість учителям приватних шкіл стати державними урядниками, подібно, як ними є учителі публічних шкіл, як також дає право державі творити псевдо приватні школи з фінансовою піддержкою уряду там, де немає публічних шкіл. Перша редакція цього закону залишила більші права приватним школам і викликала великий протест серед соціялістичних членів уряду, які вже давно боряться за те, щоб уряд Ф. Міттерана мав більший вплив на шкільництво та спосіб, яким виховується у Франції молодь. Не є таємницею, що публічні школи у Франції мають нижчий науковий рівень, як також соціяльний. Католицькі школи, які, як правило, є приватними, ставлять до учнів більші вимоги як у науці, так і в поведінці та рідко приймають дітей із найнижчих верств населення, тим більше, що високі оплати за навчання не дозволяють незаможним посилати до таких шкіл своїх дітей.

Подібні демонстрації проти уряду відбулися вже у Франції минулого року, коли соціялісти старалися впровадити сильнішу контролю університетів та вищих шкіл, але вони були куди менші в порівнянні із протестами, що відбуваються тепер для збереження свободи шкільництва серед ніх шкіл.

Українські тенісисти візьмуть участь у Вільній Олімпіяді

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Сім молодих українських тенісистів із ЗСА і Канади візьмуть участь у турнірі Вільної Олімпіяди, яка, як відомо, з участю трьох балтицьких народів і українців, відбудеться на початку липня в Торонто, Онт.

Тенісова ланка УСЦАК вибрала до цього турніру таких змагунів і змагунок: Денис Чорній, минулорічний чемпіон УСЦАК, Юрій Гусаківський і Ерік Матківський, Таня і Ліда Савчак та Люба і Оленка Матківські. Вони змагатимуться в двох групах — чоловіків і жінок, кожна дружина проти кожної. Змагання відбудуться в Торонто в п'ятницю і суботу, 6-го і 7-го липня.

Змаганнями в Торонто з рамени Організаційного комітету Вільної Олімпіяди займається інж. Ігор Чума, який також подбає про приміщення для змагунів-українців. Дружиною опікуватиметься д-р Зенон Матківський.

Турнір проведе ланковий УСЦАК інж. Роман Ракочий, ст.

Старання ланки включити таких змагунів як Андрій Чайківський чи Данило Нагірний не увінчались успіхом, бо перший є контужений, а другий перебуває в Англії, де бере участь у Вімблдоні. Ланка старалась вибрати молодих змагунів і дати їм змогу проявитись на міжнародному форумі.

Апеляційний суд підтримав Генерального прокуратора

Вашінґтон. — Справа підозрілого „перемандрування" чотири роки тому виборчих матеріялів ще президента Джіммі Картера, який йшов на перевибір у 1980 році, з Білого Дому до табору його противника — тоді кандидата Республіканської партії Роналда Реґена, і досі не сходить зі сторінок американської преси, діставши навіть кличку „Дебейтоґейт", що римується „духом і мелодією" з словом „Вотерґейт". Популярність у пресі цього „Дебейтоґейту" пояснюється тим, що деякі демократи конче вимагають офіційного переслухання в цій справі, щоб упевнитися, чи не було „надужиття етики" у тому пірванні документів, а може й „переступу закону". Тому два американські громадяни ліберальних переконань подали навіть справу до суду, щоб примусити Генерального прокуратора ЗСА покликати незалежний панель для переслухання справи „Дебейтоґейту", бо, мовляв, Генеральний прокуратор Вілліям Френч Смит такого панелю добровільно не призначає, то треба його до цього примусити судом. Знову В.Ф.Смит уважає, після восьми місяців ним самим веденого вивчення цієї справи, що нема „поважних причин" такий незалежний панель для переслухання призначати.

Справа опинилася в суді, і федеральний суддя Геролд Г. Ґрін у Дистрикті Колюмбія видав наказ Генеральному прокураторові такий незалежний панель скликати, хоч, як виявляється, цей суддя переступив свої повновласті, що й стверджено Апеляційним судом у скла-

(Продовження на ст. 4)

В АМЕРИЦІ

В ДЕЯКИХ ДЕРЖАВАХ Південної Америки вимагають щораз частіше, щоб журналісти мали ліцензію на право писати, яку видає уряд. З журбою, що це може зовсім стримати свободу преси, деякі видавці та журналісти почали кампанію проти такого обмеження прав. В Болівії, де такий закон увійшов в життя минулого місяця боряться проти нього видавці, а в Домініканській республіці видавці поставили цей закон до судового розгляду.

НОВА СТУДІЯ З Американського крайового Бюра правової статистики (US Bureau of Justice Statistics), опублікована 24-го червня, підтвердила підозри й переконання багатьох американців, що злочинців у ЗСА судять суди дуже лагідно, і що ці, вловлені й засуджені на довгі строки, тяжкі кримінальні злочинці повертаються на волю занадто швидко і відновлюють свою протизаконну діяльність, як і перед в'язницею. Цей рапорт названого Бюра є першим такого роду звітом з докладного крайового вивчення питання „довгости" засудів для злочинців; він стверджує, що в кільканадцятьох стейтах ЗСА злочинці, засуджені за великі злочини, сидять у тюрмі від двох з половиною років до чотирьох років. Хоч судді часто-густо дають значно більші строки, то за „зразкову поведінку", тобто за дотимання тюремних реґуляцій, строк кримінальникові драстичнок зменшують. Ось табеля „пересічного строку" по американських тюрмах за характером злочину. Засуджений убивця пересічно відсиджує в тюрмі 4 роки і 8 місяців; ґвалтівник жінок і дітей пересічно сидить 3 роки і 6 місяців; грабіжник — 3 роки і 2 місяці; напасник (assault) — 2 роки і 2 місяці; вломник до мешкання — один рік і 9 місяців; злодій авта — один рік і 5 місяців; засуджений за наркотики — один рік і 4 місяці.

ХОЧ ЕКОНОМІКА КРАЇНИ дуже добре розвивається, то все таки (FED) Федеральна Резервна Рада підвищила відсотки на позички з банків на пів відсотка, довівши їх до 13 відсотків, і тепер позичати з банку на так званий „праймрейт" становить те саме, що було в жовтні 1982 року. Президент Реґен дуже гостро виступає проти цих потягнень FED, але Пол Вокер, голова Федеральної Резервної Ради, і Федеральна Резервна Система (це 12 найбільших американських приватних банків, що творять одну банкову систему, яку створив Конгрес 70 років тому для керування монетарною політикою Америки, а в тому — і світу), впевняють, що таку підвишку відсотків від позичок треба було зробити, бо підприємства і бизнеси дуже багато тепер й охоче позичають готівку, а це може довести до інфляції. Знавці економіки і валютних справ не бачать у цій черговій підвищці відсотків від позичок покищо великого лиха в самих ЗСА, але країнам Латинської Америки тепер прийдеться ще тяжче вив'язуватися з фінансових зобов'язань, сплачуючи просто неймовірно високі свої заборгування міжнародним банкам (переважно американським), ніж було перед оголошенням цієї підвишки.

ЧЕРЕЗ „ВЕЛИКУ ОХОТУ" американців подавати за будь-що будь-кого до суду, якщо такому позивачеві „пахне добрим заробітком" від заскарженої компанії, фірми чи просто заможної людини, а особливо ще й тому, що такий позов — добрий бизнес для правників, — багато великих фармацевтичних фірм у ЗСА взагалі припинили продукувати різні вакцини для щеплення проти хворіб. Ці ляборaторії й фабрики для вироблювання ліків ніяк не можуть впоратися з лявіною судових відшкодувань, деякі з яких неймовірно високі, від людей, що начебто постраждали від однієї чи іншої вакцини; але зменшення продукції цих вакцин породжує страх у багатьох колах фахівців, що турбуються загальним здоров'ям населення, що в час гарячої потреби на ці щеплення може забракнути потрібних вакцин.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛОСЯ в понеділок, 25-го червня, бурхливе зібрання, де дві опозиційні одна до одної групи населення не перебирали в назвах і в тоні голосу, кидаючи міцні вислови одні на одних. Це були власники будинків, де мешкання винаймається по устабілізованих містом цінах, які бажали збільшення чиншів, і квартиранти-рентники, які старалися перед міською так званою Радою напрямних для мешканевих чиншів боронитися проти підвишки цього року оплат за мешкання. Згадана Рада хоч терпеливо вислухала терпкі словесні баталії поміж обома групами, але таки ухвалила підвишку, що вступить у силу протягом 12 місяців, починаючи вже з 12-им жовтня. Ті рентники, що мають однорічну угоду з власником квартири, платитимуть за квартиру 6 відсотків більше, а ті, що мають угоду на два роки, — платитимуть 9 відсотків більше. Трирічні мешканеві договори в місті вже давніше перестали існувати, бо власникам будинків вигідніше частіше змінювати рентників. Це нове зарядження торкається 350,000 помешкань у Мангеттені.

У СВІТІ

В КАНАДІ РОЗГЛЯДАЮТЬ зміну закону, яким індіянські жінки, що одружуються з не-індіянцями тратять усі свої права як індіянки. Закон, що існує ще із 1800 року відбирає жінкам та дітям з мішаних подруж право називатися індіянами та бути похованими на індіянських цвинтарях. Цей закон опрокинула Сандра Ловеленс, індіянка, яка втратила свої права і відкликалася до Об'єднаних Націй в цій справі.

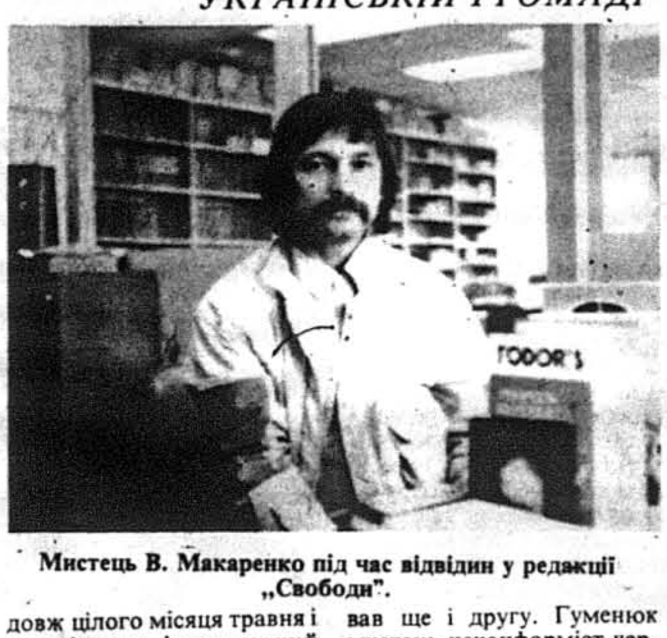
В МІДДЕЛБУРҐУ, Голляндія, протестантський єпископ зі Східньої Німеччини Вернер Райх одержав медалю релігійної свободи із Фундації свободи ім. Френкліна Д. Рузвелта, за свою працю в протестантській церкві, а особливо за організацію святкувань минулого року з приводу 500-річчя народин Мартіна Лютера. Надання йому цієї американської медалі вказує на можливість покращання відносин поміж Східньою Німеччиною і ЗСА.

В МЕКСІКО СИТІ, зустрілися на розмови представники ЗСА і Нікараґуа, але під дуже гострою охороною. Американську делеґацію очолює Геррі В. Шлодермен, спеціяльний дорадник президента Р. Реґена, для справ Південної Америки, а від уряду Нікараґуа міністер закордонних справ Віктор Тіноко. Теми розмов поміж обидвома представниками не виявлено журналістам, хоча відомо, що уряд Нікараґуа протестує проти допомоги ЗСА для тих, що є проти сандіністів.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Арґентини Роберто Віоля був заарештований в понеділок 25-го червня ц.р. у зв'язку з дослідженням смерті відомого науковця Альфреда Джіорджії в 1978 році. Цей дослідник Наукового інституту технології був арештований в 1978 році та від того часу не було знаку життя від нього. В подібний спосіб „пропало" від 6-15.000 людей в сімдесятих роках, коли військова хунта „ліквідувала" ліві елементи в Арґентині.

ВОЛОДИМИР МАКАРЕНКО ДЯКУЄ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

Джерзі Ситі (О.К.). — Один із сучасних мистців з України, що виставляє в західньому світі, Володимир Макаренко відвідав редакцію „Свободи", щоб у короткій розмові поділитися своїми враженнями із чергового перебування на американському континенті, а в першу черґу, щоб подякувати українській громаді Ню Йорку за сердечне прийняття його виставки, яка відбулася в Українському Інституті Америки.

Мистець В. Макаренко під час відвідин у редакції „Свободи".

На жаль із-за інших обов'язків мистець приїхав до Ню Йорку вже після закриття виставки, але поінформований про її успішність і продаж декількох картин, він на самому початку розмови із редакторами „Свободи" просив передати на сторінках нашого щоденника щире „Спасибі" нашій нюйоркській громаді, що виявила таке зацікавлення виставкою групи мистців неконформістів, які різними шляхами переїхали на Захід і тут свобідно пропаґують своє мистецтво.

Володимир Макаренко вже не перший раз перебуває на території Північної Америки. Останньо відбулася також його виставка в Торонто, яка тривала впродовж цілого місяця травня і яку відкрив французький консул тому, що В. Макаренко проживає постійно в Парижі. Він приїхав із СССР три роки тому, а раніше проживав в Естонії, де і одружився. Перебуваючи безпосередньо перед щасливим виїздом на Захід в Москві, він там подружив із іншим українським мистцем-малярем Феодосієм Гуменюком, який був організатором першої виставки українських художників в Москві, а опісля зорганізував ще і другу. Гуменюк мистець неконформіст черпає мотиви до своїх картин із української народної творчости, а в картинах виступають такі українські постаті, як козаки, гетьмани, гайдамаки, колядники та інші історичні та релігійні діячі. В наслідок такої діяльности Гуменюка почали переслідувати, відібрали працю, мешкання та відмовили виїзд із СССР.

Як інформує нас у розмо-

(Продовження на ст. 4)

„Сучасність" перебрала нова редакційна колеґія

Ню Йорк. — З червневого числа „Сучасности", яка вже є в продажі, довідуємося, що це число є редаговане новою редакційною колеґією в Ню Йорку. Останні два роки журнал був редаґований Іваном Кошелівцем в Мюнхені. У склад нової редколеґії входять: Тарас Гунчак (головний редактор), Богдан Бойчук, Лариса Онишкевич, Богдан Певний. Створено також Редакційну раду, в такому складі: Вольфрам Бургардт Юрій Божик, Василь Витвицький, Роман Ільницький, Всеволод Ісаїв, Анатоль Камінський, Богдан Кордюк, Іван Кошелівець, Василь Маркусь, Джеймс Мейс, Кирило Митрович, Богдан Нагайло, Володимир Нагірний, Аркадія Оленська-Петришин, Леонід Плющ, Мирослав Прокоп, Ярослав Розумний, Богдан Рубчак, Надія Світлична, Франк Сисин, Роман Сольчаник, Данило Гусар-Стук, Юрій Шевельов.

„Сучасність" — журнал літератури, мистецтва і суспільного життя виходить вже двадцять чотири роки. Іван Кошелівець був її першим редактором, потім Володимир Стахів, Вольфрам Бургардт, Богдан Кравців, Юрій Шевельов і Марта Скорупська. Журнал постійно друкується в Мюнхені, а місце редакції мінялося залежно від осідку головного редактора. Теперішня адреса редакції є: 254 Вест 31 вул., 8 пов., Ню Йорк, Н. Й. 10001.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian daily
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Слон — символ перемоги

Острів на Індійському океані — Цейлон, величиною приблизно половини стейту Фльориди із кругло 16 мільйонами населення, переживав у своїй історії окупаційну владу португальців, після того голляндців, врешті британців. Тепер, як самостійна республіка з національною назвою Срі Лянка є членом Британського Комонвелту. У 1970 роках прем'єром Срі Лянки була вдова вбитого в атентаті прем'єра Бандаранайке. Втратила вона владу у виборах 1977 року. Теперішній прем'єр, одночасно президент Срі Лянки, приїхав у минулому тижні з офіційними відвідинами до Вашінґтону і привіз президентові Реґенові у дарунку — півторарічного слона вагою 290 фунтів. Президент Реґен втішився цим оригінальним дарунком, бо слон — це емблема Республіканської партії.

Склалося так, що слон є емблемою чи гербом такої партії теперішнього президента Срі Лянки. Реґен „познайомився" з рідким чотириножним гостем на леваді перед Білим Домом, погласкавши його і взявши делікатно за трубу слона, наче би стискаючи йому „руку". Президент Реґен назвав того слона (жіночої статі) „Перемогою" і вбачав в тому дарунку добрий знак для його виборчої перемоги у листопадових виборах.

Ця ніби дуже дрібна історія має все ж чимале політичне значення. Вона ще раз доказала, яку перевагу має урядуючий Президент Америки, який старається за свій перевибір на наступну каденцію, над своїм суперником.

Світлину президента Реґена із слоном перед Білим Домом принесли всі американські газети. І ця світлина напевно більше сподобалася газетним читачам — десяткам мільйонів виборців — аніж світлина демократичного кандидата, який з піднесеними вгору двома раменами кричить: „Я буду найкращим президентом".

У таких виборах, як президентські вибори у ЗСА, чинник психологічний, чи навіть суто -емоційний, грає не меншу ролю, як чинник розумовий чи вияв партійної солідарности. Такі світлини, як відкриття президентом Реґеном у минулому тижні спортових змагань недорозвинених легкоатлетів, ба навіть калік, чи фото дружини Президента, як вона відвідує шпиталь чи народну школу, має більшу пропаґандивну вартість, як передвиборчі летючки з розхвалюванням кандидата. Роналд Реґен мав повну правду, коли дякував президентові Срі Лянки Джуніюсові Джаєвардене, що привіз того слона „якраз у відповідному часі".

Воєнна психоза в СССР

Совєтський уряд і контрольована ним преса зіґнорували примирливий заклик президента Реґена на його останній пресовій конференції, що „двері до розмов відчинені" і що Реґен, готов в кожному часі зустрінутися зі совєтським вождем Черненком, та продовжують протиамериканську пропаґанду з безперервними закидами на адресу Роналда Реґена, що він приготовляє війну проти Совєтського Союзу. Останнє число „Тайму"з дати 25-го червня ц. р. із світлиною совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромика на титуловій сторінці та з багатомовним заголовком „Тверда лінія Москви", наводить цитати заяв Константина Черненка, Андрея Ґромика, Дімітрія Устінова, офіційного пресового аґента „ТАСС" і органу військового міністерства „Красная Звезда" („Червона Зоря") — всі в тому самому тоні і дусі: всі вони закидають ЗСА і їхньому президентові Реґенові злонамірену політику „окруження" Совєтського Союзу, щоб його заатакувати, — всі вони кепкують із американських закликів до пошанування прав людини, всі вони закидають Реґенові „мілітаризм, ворожість і експортування воєнної гістерії".

Усе це клясичний приклад на приповідкове гасло втікаючого злодія, що кричить „лови злодія". І все воно створює в Совєтському Союзі воєнну атмосферу, бож тамошнє населення читає і слухає тільки те, що йому говорить комуністична влада, за вийнятком смільчаків, які підслухують радіопередачі зі Заходу, зрештою заґлушувані совєтським апаратом.

Із обширної статті у наведеному числі „Тайму" виходить, що Константин Черненко, хоч за титулом президент СССР і голова компартії СССР, насправді не веде закордонної політики, не знає Заходу, ніколи не стрічався ні з одним із західніх лідерів і йому чужа вся ділянка закордонної політики та міжнародних зв'язків. Тому центр влади у Кремлі перейшов до рук Андрея Ґромика, який був і є ворожий Америці та зненавидів Роналда Реґена за його гострі виступи проти СССР та за знехтування погроз Москви і перекинення до Західньої Европи частини ракет типу Першінґ. Однак поруч із тією антиамериканською гістерією Ґромика совєтський амбасадор Анатолій Добринін відвідує державного секретаря Джорджа Шулца у Вашінґтоні і американський амбасадор у Москві Артур Гартман відвідує Ґромика, дармащо, — пишуть, — не користується в нього авторитетом. Москва зробила в останньому часі цілу низку поважних помилок: бойкот Олімпіяди, труднощі в Афганістані, труднощі у сателітських країнах. Тактика непримирливости СССР тільки допомагає Реґенові у виборах.

Степан Женецький

СУЧАСНА РУМУНІЯ

Повідомлення Букарешту, що Румунія братиме участь у цьогорічних Олімпійських Ігрищах у Лос Анджелесі, ЗСА, тільки збільшили помилкове розуміння про нібито „незалежну" політику Румунії від Совєтського Союзу. А така помилка широко поширена на Заході. Наприклад, під час европейської подорожі віцепрезидента ЗСА Буша минулого року, він також хвалив „автономію" Румунії в совєтському комуністичному бльоці.

Але насправді, ця „автономія" Румунії, — як подають знавці, — дуже дивна, а ще більше загадкова. Румунський головний ватажок Ніколаї Чаушеску далі противиться тискові Варшавського Пакту, щоб збільшити видатки на зброєння. В грудні 1982 року представник Румунії в Об'єднаних Націях голосував за внеском, щоб перевести слідство чи Совєтський Союз уживав хемічну зброю в Лаосі, Камбоджі і Афганістані. Всі інші совєтські сателіти голосували проти цього внеску.

Фактично ж, така випадкова неортодоксійність Румунії, хоч без сумніву, сердить кремлівських головачів, але з другого боку вона приносить також користь для Совєтського Союзу. Москва користає з послуг Румунії у т. зв. третьому світі, тобто неопреділених держав, де вона сама не має симпатії, щоб поширювати свої впливи.

Зрештою, Румунія ніколи не загрожувала своїм „непослухом" головним інтересам Москви. На відміну від внутрішніх реформ, що мали місце в Мадярщині і Польщі, румунський модель комунізму є зовсім правовірний. Багато дослідників сучасних румунських відносин, включно з проф. Аврелієм Бравном Торонтонського університету твердить, що тверда, сталінська внутрішня політика є головною причиною, що Москва толерує „незалежність" Румунії. Ця тверда внутрішня політика Чаушеску перемінила раніше самовистачальну щодо хліба Румунію в країну жебраків. Минулого року в Румунії сильно зросла дорожнеча. Ціни піднесено на 35 відсотків. Міжнародний монетарний фонд звітує, що життєвий рівень у Румунії знизився між 19 відсотками і 48 відсотками в 1983 році. Також, згідно з демографічними дослідами Об'єднаних Націй з 1979 року, Румунія має найвище число самогубств (66.5 на 100,000 населення), більше, як подвійно у Східній Німеччині.

Економія Румунії розторощена. Її закордонні заборгування оцінюють на 10 до 11 більйонів долярів. Як ці борги і коли будуть сплачені — це містерія. Головач Чаушеску не плянує жадних реформ, ні жадних експериментів вільних підприємств, вибравши замість того економічний затиск, що межує з глупотою. наприклад, наслідком ощадности, режим намагається скоротити наполовину вживання електрики. Цей розпорядок уводять в життя в цей спосіб, що від хати до хати ходять партійні активісти і конфіскують деякі електричні приладдя, щоб зменшити в такий спосіб уживання електричного струму. Але розтратної, маловидайної індустрії, яка зуживає левину частину електричного струму, не займають.

Харчова ситуація в Румунії також найшлася у дуже поганому стані, ще погіршувана нерозумними підходами до цієї важливої справи самим головним ватажком Чаушеску. Він дорікає своїм підданим, що, мовляв, вони затовсті (!) та повчав їх, що одна третина всіх хворіб в Румунії існують внаслідок...переїдання. 14-го липня 1982 року він установив „наукову" дієту, на підставі якої споживання хліба, молока, м'яса і цукру значно обмежено. Як подає радіо „Вільна Европа", хліб випікається у дуже поганих санітарних обставинах, у ньому часто находяться залізні стружки, а деколи частини шрубок.

Затримки в публічній обслузі трапляються дуже часто. Нестача частин до автомобілів та інших машин чинять всякі, навіть маленькі направки, неможливими. А пан, чи пак, товариш Черненко, всю вину за ці непоrange звалює на рахунок „лінивства" і брак „соціялістичної відповідальности" населення. І щоб направити все це лихо, він застосовує ще гостріші „комуністичні економічні принципи".

Румунська еміґрація у вільному світі твердить, що все це нещастя в їхній батьківщині спричиняє політична, тобто комуністична система та її головачі. Одначе побіч обридження із-за вимоги Чаушеска, щоб прославляти його особу (його називають „наш цивільний бог", „серце партії і народу" і т. п.) та безсоромного непотизму його родини, в Румунії існує загальний страх. Тайна поліція є всюдисуща, сильно переслідується політичні непогодження. У березні 1983 року вийшов розпорядок, щоб усі рукописні машинки, між ними до числечня- були зареєстровані, аби їх було легко відібрати від тих осіб, які „виявляють небезпеку для публічного порядку і державної безпеки". Навіть

(Закінчення на стор. 3)

ТРИБУНА ІСТОРИКА

Олександер Домбровський

Українське міленіюм і завдання нашої науки

Із кожним роком наближаємося до ювілейної дати офіційного прийняття християнства в Русі-Україні. Це зобов'язує нас до чогось особливо величного, бо це унікальний ювілей, який покриває собою велетенський хронологічний відтинок — коло сорок поколінь українства. Відзначуючи той тисячолітній ювілей, українська наука, а особливо історична наука, мусить стати гідно на висоті свого почесного завдання, насвітлюючи в дусі наукової правди генезу й розвиток, а далі подаючи підсумки досягнень нашого християнсько-національного життя з позицій широкої хронологічної й глибинної потенціяльно історичної перспективи та в цілому контексті духової скарбниці світоглядово-етичних вартостей християнізму й його впливів на кристалізування нашого християнського, національно-психо-культурного обличчя, твореного на образ і подобу Божу.

Перш за все не можна говорити про ювілей тисячоліття християнства в Русі -Україні, бо християнство існувало на наших землях задовго ще перед роком 988, в якому князь Володимир Великий прийняв християнство державним актом офіційного хрищення. З нагоди тисячолітнього ювілею появляється заходом світу вільної української, перш за все історичної науки, численні наукові й науково-популярні публікації зі широким діяпазоном підходу до цієї проблематики - від теологічно-екклезіологічних проблем через психо-культурно-історичну тематику до національно-політичних висновків включно, бо поняття політики дуже широке — від приватного життя до громадського й від державного до церковного. Від нас самих залежить, чи й скільки духовно-національних досягнень принесе нам той ювілей. Бо як з одного боку він може скріпити шляхом нашої релігійно-національної обнови нашу всенаціональну єдність й християнсько-українського духа, так з другого боку може стати каменем предкновення і роздмухання давніх ресантиментів територіяльного й конфесійного порядку — „ми й ви". Це мусять мати на увазі автори й видавці публікацій та доповідачі на Наукових конференціях з нагоди тисячоліття. Автори публікацій і доповідачі не повинні писати й говорити з позицій наголошування явища й наслідків конфесійної диференціяції української духовости в полемічному аспекті екклезіологічно-світоглядових конфліктів між Орієнтом і Окцидентом, чи Реформацією і Контр-Реформацією, лише головно в аспекті спільних християнсько-національних надбань на базі ідеологічно-етичних і психо-культурних вартостей, випливаючих із світоглядово-моральних принципів християнізму. Одна справа подавання фактологічного матеріялу, а зовсім друге насвітлювання його й інтерпретації зі симптомами суб'єктивізму, що колідує з науковим об'єктивізмом та шкодить нашій спільній справі. Науковий об'єктивізм, принципи релігійно-конфесійної толеранції разом з відчуттям духовної присутности історичного Основника християнізму — Божественного Учителя з Назарету повинні виступати в усіх виявах наших ювілейних відзначень. Релігія не сміє бути запряжена до ридвана політики, вона мусить виступати світоглядово-моральним тенором у цілому духовно-національному концерті ювілейних святкувань при узгляднені Господньої Заповіді: „Люби Господа Бога твого всім серцем, усією душею і ближнього свого як себе самого" та Шевченкового Заповіту: „Обніміте, брати мої!"

Відзначуючи наше міленіюм, замало є починати від княгині Ольги й князя Володимира Великого — треба сягнути до початків нашої ери, генези й розвитку християнства на базі Науки Божественного Учителя. Це повинно бути основою для українського міленіюм у дусі „єдиномислія й братолюбія". Принципи христології та душа нашого страдального народу повинні творити духовно-живу синтезу християнської Русі-України в її змаганнях за краще завтра й Божу поміч. Живемо в такій добі, коли логіка фактів у світовій політиці, а зокрема положення нашого народу ведуть до відчаю без надії на допомогу метафізичного Чинника. Навіть історіософічні калькуляції на евентуальні „закрути історії" часто заводять, а історичний матеріялізм зі своїм брутально-раціоналістичним підходом до явищ, подій і фактів збанкрутував давно. Це значить, що історик не мусить бути індиферентний, чи атеїст з обов'язку свого звання.

Наші підготування до ювілею проходять в дусі єдности і спільних зусиль усіх наших наукових установ у діяспорі. У Мюнхені у травні відбулася конференція представників в наукових українських установ і Наукової Ради при СКВУ. Наслідком цих важливим нарад покликано до життя репрезентативний Комітет українських наукових і науково-навчальних установ для організації всеукраїнського наукового конґресу. Цей

(Закінчення на стор. 3)

Іван Боднарук

ПОЕТ-СТРАДНИК

У Тобольську на Сибірі загинув 80 років тому поет-мученик Павло Грабовський. Кожен із нас, коли згадає це ім'я, відчуває гордість за свій народ, що виплекав своїх борців, які до кінця життя терпіли за народ й залишилися незламні. Цілим своїм життям дав П. Грабовський високий приклад служіння ідеям, за які боровся, без страху пішов за це на далеку Сибір і серед якутських тундр і снігів зберіг у своєму серці вогонь палкої любови до України. Прекрасним зразком мужности й посвяти для свого народу та високої ідеї було саме життя Павла Грабовського, таке коротке й страдницьке, а завжди готове принести все в жертву своїй дорогій батьківщині.

Прийшов на світ П. Грабовський 9-го квітня 1864 року в селі Охтирського повіту на Слобожанщині, себто Харківщині, як син церковного паламаря. Початкову освіту дістав в церковній народній школі, потім учився в бурсі в Охтирці, а від 1879 року в харківській Духовній Семінарії. Але семінарії не скінчив, бо в 1882 року до 18-літнього Грабовського прийшли зимою жандарми, витрясли заборонені книжки, арештували його й відіслали до батьків під догляд поліції. Потім взяли його до війська й післали в Ташкент. Опісля арештований за приналежність до Народної партії був засланий на п'ять літ на Сибір. З нагоди коронації Миколи II в 1896 році дозволили йому жити в Якутії. Опісля жив у Тобольську, до смерти мріючи про поворот до рідного краю. Кілька разів хотів утікати з Сибіру, але не пощастило. В Тобольську помер 12-го грудня (за старим стилем 29-го листопада) 1902 року від сухіт, не витримавши холоду й суворого підсоння.

З трагічною смертю поета П. Грабовського в'яжеться гарна поема Лесі Українки „Одно слово", написана в рік після смерти поета. Старий якут у тій поемі оповідає про чужинця, який жив довго серед якутів самітний і недужий. Він намагався вияснити темним якутам причину своїх скорбот, але вони його не розуміли; в їх мові не було відповідних слів.

„Я знаю, я від того
вмираю,
Що у вас ніяк не зветься,
Хоч єсть його без міри
в вашім краю,
А те, від чого міг би я
ожити,
Не зветься теж ніяк,
немає слова(воля —І. Б.)

Знесилений тяжкою недугою, помер на далекій Півночі, здобувши собі ореол мученика за народну справу та почесне ім'я трибуна української правди.

Свої дитячі роки провів серед чарівних краєвидів. Краса української природи, прекрасні народні пісні, багатство фольклъору з дитинства чарували хлопця і розбуджували в його серці любов до України і протест проти поневолення народу. Вступив до підпільної революційної організації, а коли дійшов до повноліття, покликали його в армію. Страхітлива дисципліна царської казарми, биття вояків і знущання над ними — все це глибоко його вражало. Коли одного разу офіцер ударив в обличчя вояка, Грабовський заступився за ним. За це був арештований і відданий до військового суду. Засуджено його на заслання в Ташкенті. Поки туди його довезли, поліція розкрила підпільну організацію, до якої належав і Грабовський перед покликанням його до війська. І не встиг Грабовський ще зробити й половини шляху з України до Ташкенту, як його завернули назад на Україну і посадили у в'язницю. Вирок був жорстокий: позбавлення усіх прав і заслання на Сибір. Етапами відправили його до Якутська. Подорож тривала кілька місяців. В Якутську казала поліція групі політичних засланців іти далі пішки серед лютого морозу. Засланці відмовилися і замкнулися в будинку місцевого якута. Поліція взяла штурмом будинок, вбила кількох засланців, а решту пігнала пішки далі.

Грабовський у в'язниці почав писати свої вірші повні любови до України. Писав під псевдонімами: П. Г., Панько, Харко Воля, Павло Журба й П. Граб. Суворі умови заслання, тяжке поневіряння в Сибірі підкосили його молодий організм і не дали розвинутися його поетичній творчості й великому талантові. Його спадщина ще й досьогодні недостатньо вивчена. Коли б не старання Івана Франка, що листувався з Грабовським і з далекого Сибіру одержував його поезії та видавав їх у Львові, то мало збереглося з того, що написав цей талановитий і волелюбний, але безталанний засланець.

Друкували його твори у Львові під псевдонімом у 90-тих роках. У 1904 році вийшла там його перша збірка поезій п. н. „Пролісок". До того часу появлялися друком його переспіви й переклади: „З чужого поля", „Доля", „Кобза" та інші. Підтримуючи зв'язки з Галичиною, друкувався в журналі „Зоря", „Народ", „Життя і Слово" і „Літературно-Науковий Вісник". Ряд недрукованих раніше віршів вийшов у 1941 році збіркою в серії „Бібліотека поета". Гарна мова, дзвінкий вірш, наснажений патріотичною ідеєю та обороною покривджених — це риси творів Грабовського. Співзвучні мотиви черпав він у поетів, яких перекладав: Е. По, Байрон, В. Скотт, Ада Негрі, Бернс, Петефі, Гайне, Некрасов, Михайлов, Рилєєв, Курочкін, Чавчавадзе.

Лариса Данчук

ПОМАРАНЧІ...

III.

Приїхала я до свого кутка і була щаслива, що Льоля працювала. Могла я виплакатися й помолитися спокійно, ніхто не перешкодив мені того вечора. Послала постіль, розглянулася, та й сіла на „свій" стільчик біля вікна, виглядати „чорного ворона".

За кілька днів Муся принесла мені записку від мами, там вона писала, що батька в Полтаві вже немає, вивезли, а вона замкнула кімнату й перебуває в будинку знайомих, які і виїхали десь на літо, а її попросили постерегти хату. Мама й рада була вийти з порожньої кімнати, що наводила на неї ще більше суму.

У мене тоді вже була думка найти хоч малесеньке приміщення та й забрати до себе маму, будемо разом „пхати" своє горе. Про те я написала мамі і вона потроху готувалася до від'їзду.

Тяжко було найти приміщення, не по нашій кишені були квартири. Та, нарешті, найшла кімнату з кухнею у робітничому селищі „Южний" — 18 кілометрів від Харкова. Власники цього будиночку постійно жили в місті, у виселку хатина їхня зимою стояла порожня, а влітку приїздили „дачники". Взимі було там холодно і ми, власне, кімнатою не користувалися, а тіснилися в кухні. На літо ми мусіли переходити до кімнати „літньої", а в більший будинок брали господарі „дачників", або самі приїздили дихати свіжим повітрям. Не було то для нас „комфортабельно" та ми раділи, що хоч денебудь притулилися, аби бути разом.

З Льолею ми дружньо розпрощалися, вона навіть не дуже мене розпитувала, куди я виїжджаю і я виїхала на нове місце перебування.

Мама як приїхала, від неї я дізналася те, про що вона мені не писала. Сумно було почути, коли мама принесла на передачу вимріяні помаранчі, то...батька вже погнали на етап. Сказали: „10 лєт строгой ізоляції!" був він дуже „небезпечний злочинець!" Мама в розпачі віддала всі овочі, що мала для батька жінкам, рідні яких ще були у в'язниці і могли поласувати тим, що передбачалося для нашого в'язня-мученика.

Розповіла мама мені і про мою куму — Галину. Христила я донечку у моєї приятельки в Полтаві. Коли вона одружилася в 1928 році, нікого не турбувало те, що у її чоловіка польське прізвище. Але в 1937 році „всевидюче око НКВД" побачило, що під тим прізвищем ховається страшний злочинець, не менше, як „справжній польський шпигун". Явним „доказом" того було, що в анкетах він писав — національність українська, а прізвище було польське...

Кума мого заарештували, а незабаром забрали й його дружину. Моїй хрищениці Ніні, якій було сім років пощастило, бо нею могли заопікуватися дідусь і бабуся. Коли б не те, то її забрали б до сиротинця, куди попадало багато дітей „ворогів народу"... — там й слід за ними пропадав.

Тоді мені написали, що куми мої тяжко захворіли, я й догадалася, яка то була хвороба. Вліті 1937 року я поїхала, під час відпустки, в Полтаву, побачити моїх рідних (батько тоді ще не був арештований, він працював прибиральником, у міському парку), та й пішла провідати свою хрищеницю до її дідуся й бабусі, моїх давніх приятелів.

Як тільки Ніна побачила, що я ввійшла на їхнє подвір'я, вискочила назустріч, міцно обняла мене за шию і, пильно дивлячися в очі, питала, як я думаю, чи буде амнестія на жовтневі свята і чи випустять з в'язниці її тата й маму?

Ледве стримуючи сльози, я намагалася її заспокоїти, казала: — „Так, Ніночко, я думаю, що амнестія буде і твої тато з мамою повернуться додому..."

Ішла я тоді до своїх батьків, а дорога була далека, за сльозами світа Божого не бачила та й думала: бідненьке дівчатко, у сім років воно не дбає про ляльки, забавки, але про амнестію, щоб повернулися її найрідніші. А навколо висіли й ніби кричали плякати: „Спасібо дорогому Сталіну за счастлівоє детство!"

Бідна маленька Ніночка так і не дочекалася амнестії для своїх рідних, в „тій" країні політичним в'язням амнестії не буває. Навпаки, того ж року її батька заслали на „10 лєт строгой ізоляції".

У 1938 році почали звільняти дружин політичних „злочинців" і моя кума повернулася додому, відбувши рік ув'язнення. Мама моя ходила провідати її „на волі" і почула від неї про її перебування у в'язниці.

Сиділи ці жінки рік і за ввесь час їх не викликали на допит. Замкнули всіх в одну камеру і там набралося багато тих, що їх обвинувачення були: дружина „небезпечного злочинця".

Добре, що в камері, де вони сиділи, хоч вікно не було забите дошками (може й дощок уже не вистачило), то вони могли бачити клаптик неба і трохи в'язничного подвір'я.

Одного ранку якась жінка глянула у вікно й голосно гукнула: „виганяють на етап!" Зразу більше ув'язнених підбігло глянути, що там робиться. Підійшла й моя кума, а там поміж в'язнями, що їх готували на етап, вона пізнала... мого батька. Сивий, зарослий, згорблений, у старенькому піджаку, стояв з іншими в'язнями, серед яких було немало старих.

Може відчувши пильний Галинин погляд, батько повернувся до вікна і вона побачила його обличчя. Мамі вона розповідала, що дивно, але його обличчя було спокійне, очі ясні, без тіні страху, чи нервування, нібито він вибирався в подорож десь у знайоме місце, а не етапом у тяжке невідоме.

Після цієї розповіді ми вже знали, коли батька погнали на етап.

За якийсь час, коли ми вже трохи обжилися на новому місці, до нас дійшла чутка, що навколо Харкова було чимало таборів примусової праці і туди направляли в більшості старих в'язнів. Дізналися ми деякі адреси і поїхали шукати свого старенького батька. Але в тих таборах, де ми були, його не знайшли. Пізніше, різні світові події не дали вже можливости більше розшукувати, так наш дорогий в'язень-мученик і пропав, як „камінь у річку..."

Нас із мамою хоч трохи потішало те, що ми встигли з'єднатися і бути разом, бо наступні світові події могли б нас розлучити назавжди. Війна в Польщі, хоч і льокальна — в 1939 році, прийшла відгомоном по цілій Україні, так само й „маленька" війна з Фінляндією, в 1940 році внесла немалий хаос в СССР, у цю велику і, нібито, могутню державу. А вже Друга світова війна, що страшним буревієм пронеслася через нашу землю, знищила, або зрушила багатьох... І нас із мамою — двох, що вціліли після всяких митарств, покотила доля, як вітер перекотиполе, все далі й далі у невідомий „світ за очі".

Сучасна...

(Закінчення зі ст. 2)

позичати ті машинки заборонено. Від 1975 року вступ на лікарські студії мусить бути одобрений партією. Штрайк біля 35,000 робітників у 1977 році був жорстоко здавлений.

Як наслідок такого твердого життя, в Румунії настала велика гарячка еміґрації. Від 1977 до 1982 року еміґрувало 62,000 румунських німців. Офіційно подається, що після Другої світової війни проживало в Румунії 400,000 жидів. Після війни вони масово еміґрували і під сучасну пору їх там залишилося 30,000. В 1982 році 19,000 румунів еміґрувало на Захід. Голова румунського відділу радіо „Вільна Европа", д-р Влад Ґерґеску, жаліється, що втеча закордон людей усіх родів професій і віку, набрала застрашаючих розмірів, що є нечуваним в історії Румунії, традицією якої є радше іміґрація, як еміґрація.

Надія Пілон, еміґрантка з Румунії, яка під сучасну пору працює політичною дослідницею в американській установі „Спадщинна Фундація", пише: „На Заході багато розписуються і говорять про „ідеологічну зміну", про „незалежність" і „автономію" Румунії від Москви... Але насправді, в сьогоднішній Румунії панує жорстокий комуністичний режим, який запровадив її на берег пропасти".

Дітройт готується до 1000-ліття хрищення України

Учаники нарад Дітройтського метрополітального Комітету для святкування 1000-ліття хрищення України. Перший ряд (зліва) о. Тома Ґлин, о. ігумен Бернард Панчук ЧСВВ, о. крилошанин Йосип Шарий, о. Константин Височанський і о. Мирон Ковч. Другий ряд (зліва): Степан Феденко, Адріян Блюй, Микола Дитиняк, д-р Павло Джуль, Володимир Гупалівський і Дмитро Костинюк.

Ідучи за закликом Владики Іннокентія Лотоцького. ЧСВВ, та інших Владик, щоб належно підготуватися до святкування ювілею тисячоліття християнства на Україні, покликано до життя в Дітройті Ювілейний комітет. Підготовка до врочистого відзначення українського тисячоліття в Дітройті ведеться вже довший час. Парохи українських католицьких церков, на чолі з великим ентузіястом цього діла о. крил. Йосипом Шарим, відбули низку засідань і вже випрацювали напрямні праці на чотири роки. Згідно з їхніми вказівками, в поодиноких парафіях відбулися збори, на яких вибрано парафіяльні комітети для підготовки святкувань. Голови цих комітетів разом з парохами зійшлися в середу, 16-го травня 1984 року, й оформили метрополітальний Ювілейний комітет тисячоліття. На нарадах було присутніх п'ять парохів і голови всіх парафіяльних комітетів метрополітального Дітройту.

Отець крилошанин Йосип Шарий склав звіт із дієцезійного засідання священиків у вівторок, 3-го квітня ц. р., як також із наступних двох засідань. Голови парафіяльних комітетів звітували про пороблені досі заходи. Хоч Комітет напевно працюватиме по лінії напрямних, що їх виготовили наші Владики, проте поодинокі присутні висловили також свої думки, які будуть передані до розгляду дієцезійному комітетові.

Учасники вважали, що у святкування треба включити такі програми: духова обнова вірних, поглиблення віри, місії, вивчення історії Церкви й поширення інформації про східній обряд серед чужинців. Промовці висловлювалися прихильно про недавно проголошений Гарвардський плян, який охоплює міжнародні наукові конференції для вивчення християнства на Україні, зредаґування історії Української Церкви та видання друком творів українських церковних авторів. Розуміється, що тисячоліття святкуватиме спільно з іншими українськими віровизнаннями. Дітройтська громада плянує також улаштувати прощі до святих місць, приготувати святкові концерти та ширити інформації серед не-українців про окремішність нашого церковного обряду.

На нарадах оформлено Ювілейний комітет у такому складі: д-р П. Джуль—голова; Н. Прихітко—фінансовий секретар; Л. Врублевська—секретар; заступники голови: А. Блюй, В. Гупалівський, С. Феденко, Н. Дитиняк і Д. Костинюк.

Отець крилошанин Й. Шарий, о. Тома Ґлин, Адріян Блюй, Володимир Гупалівський, д-р Павло Джуль і Степан Феденко взяли участь у дієцезійних нарадах у справі тисячоліття, які відбулися у вівторок, 5-го червня 1984 року в Чикаґо.

Заяви всіх присутніх отців вказували на велике вдоволення з нарад та на ентузіязму учасників, і віру їх, що Комітет успішно виконає свої завдання, як цього вимагає епохальне значення цієї річниці.

Володимир Гупалівський

Д-р Зеня Андрусишин—дентистка в Торонто

Д-р Зеня Андрусишин

Що більше вартісних одиниць у якомунебудь суспільстві, то сильніше дане суспільство. Один із шляхів здобування таких вартісних одиниць—це науковий і професійний шлях.

Розуміючи, що успіхи в науці—це спосіб, яким народ може себе піднести на вищий рівень, мені приємно подати до відома загалу про таке досягнення. Осяги наших молодих людей в науці чималі і часті, і я з гордістю читаю про тих, які через свої природні здібності і наполегливу працю над собою уже з молодого віку промощують собі дорогу в науковий і професійний світ американського чи канадського суспільства. Але ще більшої праці над собою потрібно молодим українцям і українкам, котрі приїжджають до цього континенту без знання мови, а все-таки осягають чималі професійні успіхі

До таких треба зачислити українку д-р Зеню Андрусишин, яка прибула до Канади щойно пару років тому. П'ятирічною дитиною переїхала Зеня з батьками з України до Польщі, де здобула середню, а згодом і вищу освіту, ставши лікарем-дентистом. У 1980 році д-р Зеня Андрусишин відважилася еміґрувати до Канади. Тут д-р З. Андрусишин стала перед ділемою, чи прийняти будь-яку працю непрофесійну чи братися за тяжке завдання—нострифікувати свій диплом і однаразово вивчати англійську мову. Дістати чужинцеві канадський диплом дентиста—не легко, але д-р Зеня, не вагаючись, узялася до осягнення, здавалося мені, неможливого, з переконанням, що з тяжкими справами у житті вона собі дасть раду.

Так і сталося. І ось ми маємо нову професійну силу—д-р Зеня Андрусишин відкрила власну дентистичну практику в Торонто.

Петро Яцик

На храмовому святі в Мейплвуді згадали Олексу Тихого

Церква св. Вознесіння у Мейплвуді, Н. Дж., відзначила своє 66-літнє існування спільно зі своїм Храмовим святом в неділю, 3-го червня 1984 року. В день свята св. Вознесіння, що припадало на 31-ше травня, було відслужено Святу Літургію; саме ж відзначення, пов'язане з бенкетом, відбулося вже найближчої неділі, а саме 3-го червня.

Службу Божу відправляли: протоієрей Іван Кульчицький, о. Іван Наконечний, протодиякон о. Володимир Поліщук. Співав хор під диригуванням інж. Леоніда Харченка. Проповідь українською мовою виголосив о. протоієрей Іван Кульчицький; англійською мовою — о. Іван Наконечний. Прислуговувало вісім вівтарних хлопців.

Після Літургії отці відслужили панахиду за загиблого в совєтській неволі українського патріота Олексу Тихого, який помер у травні місяці цього року в концентраційному таборі на Уралі.

Перед панахидою о. Іван Наконечний, настоятель церкви св. Вознесіння, сказав зворушливе слово про Олексія Тихого, кажучи, що цей українець-патріот „був засуджений не за злочин, а за любов до людей, до свого народу і за приналежність до групи, яка захищала людські права в Україні. Не зважаючи на нелюдські умовини, тортури і недугу, — до кінця життя захищав О. Тихий гідність людини."

„Як подають джерела з України, — продовжував далі отець-настоятель, — Олексій Тихий був також дуже побожним і надхненно згадував нагірну проповідь Христа. І напевно Господь з любов'ю і ласкою прийняв його зболілу душу, кажучи: ‚Прийдіть до мене, всі струджені й обтяжені — і Я заспокою вас', ‚Бо Я є воскресіння і життя. Хто вірує в Мене — хоч і вмре, буде жити'.

І хоч знищено його тіло, яке десь закопано в невідомій могилі без християнського похорону і без хреста і пошани, проте його душа безсмертна і дух його нездоланий".

Слово і панахида передавалась на Україну через радіо „Вільна Европа — Свобода". Закінчено її відспіванням „Боже Великий, Єдиний".

Після панахиди в парафіяльній залі відбувся Храмовий обід, що його приготовило Сестрицтво св. Покрови при церкві св. Вознесіння з допомогою Клюбу Жінок, що є при церкві.

Програму вів голова Парафіяльного уряду Всеволод Луцкевич, який, привітавши парафіян і гостей, що були з інших церков, і представників організацій, представив гостей за головним столом: о. протоієрея Івана Кульчицького; настоятеля церкви св. Вознесіння о. Івана Наконечного з паніматкою; настоятеля церкви св. Тройці Ірвінґтону о. протоієрея Сергія Непреля, протодиякона Володимира Поліщука; почесну голову, 91-річну колишню голову Сестрицтва Антоніну Юров, паніматку Ольґу Букату; заступника голови Парафіяльного Уряду Данила Ґулака; представників організацій і церкви св. Тройці Ірвінґтону та діяльних співробітників з радіо „Вільна Европа", які приїхали з Ню Йорку.

Рівнож на залі був один з основоположників православної церкви св. Вознесіння, колишній голова Парафіяльного уряду та довголітній касир Братства св. Вознесіння, колишній активний працівник на церковній і суспільно-громадській ниві 98-літній Яким Шишковський, та довголітня парафіянка і членкиня Сестрицтва Святої Покрови, активна церковна діячка Устина Шум, яка з нагоди цього дня та з нагоди свого 90-ліття склала в цей Храмовий празник на потреби церкви 1,000 долярів. Присутні нагородили її рясними оплесками.

Обід, що його поблагословив настоятель церкви св. Тройці Ірвінґтону о. протоієрей С. Непрель, приготовило Сестрицтво, головою якого є Анна Худзій, а допомогою Клюбу жінок, головою якого є Н. Назар.

В мистецькій частині виступала солістка церковного хору Раїса Дідов. Вона відспівала три пісні: „Княжну" — слова Т. Шевченка, муз. М. Лисенка; „Два кольори" — слова Д. Павлички, муз. О. Білаша; „Дрібен дощик іде" — народна пісня, обробка Миколи Лисенка. Акомпаньював солістці Р. Дідов — Іван Череута.

Під час обіду Парафіяльна управа відмітила відповідними дарунками тих щирих і відданих працівників для церкви, які незабаром виїжджають з парафії, а саме: вчительку недільної школи з її чоловіком — Івана і Ліду Сінклер, що їдуть до Пітсбурґу, Пенсильванія, і Надю Кирейко, членку церковного хору, яка їде до Чикаґо. Також відповідним дарунком — українською керамікою, нагороджено пастора Методистської парафії Мейплвуду о. Дейвида Гавстена, який прихильно ставився до нашої церкви, буваючи часто на різних відзначеннях та імпрезах тут. Його переводять до іншої місцевости.

Під час обіду прицерковні організації склали на потреби церкви відповідні суми грошей. Це були: Сестрицтво св. Покрови. Клюб Жінок, Недільна школа. Інші церковні організації, як Братство св. Вознесіння, Ліґа Православної Молоді і Церковний хор обіцяли скласти свою пожертву на потреби Церкви в час спалення морґеджу, що відбудеться вже 4-го листопада ц.р.

Отець І. Наконечний сердечно подякував усім учасникам свята, зокрема духовенству і тим, що приготували храмовий обід, принесли печиво, та всім тим, хто допомагав у праці. Закінчилась ця урочистість молитвою, що її відмовив о. протоієрей Іван Кульчицький.

К. Степовий

Українське...

(Продовження зі ст. 2)

Комітет тісно співпрацює з Науковою Радою при СК ВУ, як світовою надбудовою українських наукових інституцій. Це повністю запевнює єдність дії і світову координацію запланованих наукових імпрез і публікацій для відзначення 1000-ліття Хрищення України. Український науковий світ об'єднано приступив до реалізації всеукраїнського наукового конґресу на Заході, який буде мати переломове значення для дальшого розвитку українського наукового життя й стане тривалим відзначенням тисячоліття хрищення України.

Не сумніваємося, що українські церкви, громадські установи і українське громадянство дасть повну моральну і матеріяльну допомогу Комітетові українських наукових установ і Науковій Раді при СКВУ для організації всеукраїнського наукового конгресу і для підготови та видання фундаментальних наукових праць для тривалого відзначення найвидатнішої події в історії України — 1000-ліття її хрищення.

ПЕРШІ ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ СЕЗОНУ

Кергонксон, Н. Й. — УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку влаштовує в суботу й неділю, 7-го і 8-го липня ц.р., на кортах Союзівки тенісові змагання за першість УСЦАК-Схід 1984 в групі чоловіків, сеньйорів, жінок, юнаків і юначок, за перехідну чашу (сеньйорів) в пам'ять д-ра Володимира Ленця та за нагороди УСЦАК-Схід. Провід змагань спочиватиме в руках: Романа Ракочого, Ореста Кизика, Юрія Савчака і Зенона Снилика. Реєстрація розпічнеться о год. 9-ій рано в суботу, початок змагань 10-та рано в суботу; вписове 7 дол. від особи. Приміщення треба замовляти в управі Союзівки: UNA Estate Soyuzivka, Kerhonkson, N.Y. 12446; tel. (914) 626-5641.

АМЕРИКАНСЬКІ УРЯДОВІ чинники в Сальвадорі повідомляють, що американська розвідка викрила таємний заговір вбити американського амбасадора Томаса Р. Пікерінга негайно після вибору Хозе Дюарте президентом Сальвадору. Замах на життя американського амбасадора мав бути запляновааний групою, яка піддержувала Роберта д'Обуїсона, який програв вибори й тому його союзники хотіли помститися на американському амбасадорові. Роберто д'Обуїсон рішучо заперечив, що такий плян був приготований його прихильниками. Згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймсу" з 25-го червня ц.р., д'Обуїсон приїжджає до Вашінґтону та на пресовій конференції заперечуватиме ці закиди проти нього.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОЇ СМЕРТИ нашого Найдорожчого й Незабутнього ЧОЛОВІКА, СИНА, БРАТА, ЗЯТЯ І ПЛЕМІННИКА

бл. п.

АНДРІЯ ПРЯТКИ

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в суботу, 30-го червня 1984 р., о год. 8:30 ранку

в українських католицьких церквах:

св. Юра в Ню Йорку, в Балтиморі, в церкві Чесного Хреста в Асторії, в манастирі оо. Василіян в Ґлен Кові, в Клівеленді, св. Михаїла в Мериленді, в Римі та в церкві св. Михаїла в Менвіл, Н. Дж., о год. 8:30 ранку.

ПОДЯКА

В безмежному смутку й жалю, цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку: Родині, Приятелям, Знайомим, які віддали Покійному останню прислугу, а нам виявили щирі співчуття й моральну підтримку.

Висловлюємо щиру подяку Високопреподобним і Всечеснішим Отцям за відправи похоронних обрядів. Сердечно дякуємо Отцеві Парохові й Ігуменові Патрикієві Пащакові церкви св. Юра в Ню Йорку, Отцеві Севастіянові Шевчукові, Отцеві Лаврентієві Лавринюкові, Отцеві Тарасові Прокопові, Отцеві Левові Ґульденові, Отцеві Олександрові Гавкалюкові — Ігуменові манастиря оо. Василіян в Ґлен Кові. Отцеві Парохові Христофорові Войтині, ЧСВВ церкви Чесного Хреста в Асторії і Отцеві Парохові Романові Мірчукові — близькому Приятелеві Покійного Андрія.

Щиру подяку складаємо Преподобним Сестрам Василіянкам церкви св. Юра в Ню Йорку, за молитви та участь в похоронах.

Сердечну подяку складаємо диригентові проф. Іванові Хоминові і Дорогим Хористам церкви св. Юра в Ню Йорку за відспівання Парастасу і Панахид через два дні в похоронному заведенні Петра Яреми, як рівнож за посмертне оголошення в пресі. Рівночасно дякуємо Панові Володимирові Макарусі за послугу в похоронах на цвинтарі, заступаючи зайнятого диригента проф. Івана Хомина.

Щиро-сердечну подяку складаємо Достойному Панству Стецькам за участь в похоронах Покійного Андрія. Зокрема сердечну подяку складаємо Вп. Пані мґр. Славі Стецько за виголошення прощального слова від Проводу ОУН під час Панахиди в четвер. Складаємо щиру подяку Ігореві Зваричеві за прощальне слово від Головної Управи ТУСМ. Сердечно дякуємо д-рові Аскольдові Лозинському за прощальне слово від Крайової Управи СУМ-А та Панові Орестові Кебалові за прощальне слово від Студії Мистецького Слова Пані Ліди Крушельницької. Рівночасно складаємо сердечну подяку всім Шановним Панам, які виголосили зворушливі прощальні слова під час Панахиди у п'ятницю:

бувшому довголітньому Голові Осередку СУМ-А Корнелеві Василикові, який попрощав Покійного від всіх Органів Осередку СУМ-А, в якому Дорогий Андрій під опікою Голови К. Василика виховувався. Щира подяка Панові Миколі Кузикові за прощальне слово від Управи і Хористів Хору церкви св. Юра в Ню Йорку та щиро дякуємо Панові інж. Михайлові Шпонтакові за прощальне слово від Управи Об'єднаного Комітету міста Ню Йорку.

Щиро-сердечну подяку складаємо Вп. Пані проф. Квасовській — Директорці Школи Українознавства в Пассейку, як також і учням школи за участь у Панахиді, за спеціяльну Службу Божу і Панахиду в Пассейку та посмертне оголошення в пресі.

Особливу подяку складаємо Дорогій Молоді Осередку СУМ-А в Ню Йорку, в якому Дорогий Андрій був членом до останньої хвилини так короткого свого життя, за численну й орґанізовану участь у Панахидах, за стійку з прапорами під час Панахиди біля домовини. Зокрема сердечно дякуємо за шпалери молоді, ідучи за домовиною, від похоронного заведення, аж до церкви св. Юра. За гонорову стійку біля домовини Покійного під час Поминальної Служби Божої в церкві св. Юра та віддання всіх сумівських почестей Дорогому Другові Андрієві на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку. Велику й щиру подяку складаємо Голові Осередку СУМ-А Пані Марійці Гаргай й Управі за зложення вінка, за посмертне оголошення (клепсидра) в пресі. Просимо Молодь Осередку СУМ-А прийняти від нас вислови найщирішої подяки за всі прислуги, почесті й останній салют своєму незабутньому Дорогому Другові, членові-сумівцеві Андрієві.

Щиро-сердечну подяку складаємо Дорогій Молоді — Членам Крайової Управи й Відділу ТУСМ в Ню Йорку за численну участь в похоронах Дорогого і Незабутнього Андрія.

Сердечну подяку складаємо всім Шановним Особам, які зложили сердечні співчуття під час поминальної тризни: Вп. Пані Директор проф. Павлині Андрієнко-Данчук — від Школи Українознавства Осередку СУМ-А в Ню Йорку, Вп. Пані Дарії Степаняк — від Головної Управи ОЖ ОЧСУ, Вп. Пані Лідії Крушельницькій — від Студії Мистецького Слова, Вп. Панові Богданові Качорові — від Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку. Вп. Панові мґр. Т. Цариковї і Вп. Панові Захаркові. При цьому щиро-сердечну подяку складаємо за змістовні слова прощання, базовані на Святому Письмі Всечеснішому Отцеві Романові Мірчукові й Всечеснішому Отцеві С. Шевчукові, який закінчив тризну молитвою.

Сердечну подяку складаємо п. Корнелеві Василикові за велику посвяту й труд для свого члена СУМ-А, друга Андрія, за сповнення сумного обов'язку — переведення поминальної тризни й зложення подяки в імені горем прибитої Родини.

Щиро дякуємо всім Збірщикам, які перевели збірку під час тризни на виховну ціль, а саме на Школу Українознавства Осередку СУМ-А в Ню Йорку, в якій Покійний Андрій вчився та завершив матурою.

В глибокому смутку й безмежному жалю складаємо щиро-сердечну подяку всім за молитви й пожертви на Служби Божі за спокій душі Покійного. Щиро дякуємо за зложення вінків, за численні особисті й листовні співчуття, за розраду в нашому горю. Щиру й велику подяку складаємо всім Приятелям і Знайомим за так численну участь в похоронах.

Щоб когось не оминути, то цією дорогою складаємо найщирішу подяку Всім, хто допомагав нам у похоронах та нашому родинному болючому горю.

Нехай Господь винагородить всіх Вас своїми щедрими ласками за Ваше добряче серце, а Покійному Андрієві подасть Вічну Пам'ять.

В глибокому смутку —

ДРУЖИНА, РОДИЧІ І БРАТИ

Д-р П. Саварин...

(Закінчення зі ст. 1)

Саварин відбув інтерв'ю на актуальні справи, пов'язані з працею Президії СКВУ.

В неділю, 17-го червня, д-р Саварин виголосив промову на бенкеті в честь Марусі Бек. Ввечорі того ж дня у готелі Шератон відбулася зустріч провідних громадських діячів із президентом СКВУ. Відкрив її голова метрополітального відділу УАКР. З. Василькевич. Він привітав панство Саваринів і учасників зустрічі та попросив інж. Л. Колодчина провадити програмою вечора. Інж. Колодчин представив індивідуально всіх присутніх, даючи нагоду кожному обмінятися з д-ром Саварином кількома думками. В своєму слові президент СКВУ висловив признання дітройтській громаді за наявні надбання та закликав до єдности, як найкращої гарантії ще більших успіхів. З цього, що побачив у нашому місті, він виніс якнайкращі враження. Він ствердив буйне і жваве громадське, професійне та церковне життя нашої громади; гідне подиву є як міцно тримається наш народ наших Церков, різних організацій та взагалі українського світу. З подивом і признанням, дивлячись на наш народ, з прикрістю треба сказати, що хоча він вповні зрілий до державнотворчого життя, не може похвалитись вільною державою. Якщо мова про співпрацю у Секретаріяті СКВУ, то дотепер вона надзвичайно добра і гармонійна. Він, хоч і людина безпартійна, знаходить велике довір'я у членів секретаріяту, наших владик, провідних мужів громадського і політичного сектора та преси. Зрозуміла річ, що критика може бути, але у відповідній формі, й при тому слід ніколи не забувати про нашу головну ціль, про наше головне бажання. Важливим є, щоб ми мали єдність і співпрацю на верхах наших проводів, яких, на жаль, нам все ще бракує, хоч на низах вона часто буває.

Найважливіше завдання СКВУ у сучасну пору — це збереження українства в діяспорі. Ми не зможемо допомогти Україні, якщо ми втопимося в чужому морі. Отже, перше завдання — це самозбереження: біологічне, культурне, релігійне, професійне і найважливіше національне.

Друге головне завдання — це здобути приятелів для української справи в світі. Поінформувати західній світ про боротьбу нашого народу за волю і незалежну державу. Ми часто забуваємо, що в цьому напрямі може зробити еміграція. Прикладів в історії багато. Польська та чеська еміграція у великій мірі причинилася до визволення своїх народів по Першій світовій війні. Він схильний думати, що це Боже Провидіння повело нас у чужі світи, щоб з такими колосальними можливостями допомогти нашому народові здобути свою вільну державу. Бо в остаточній аналізі — це наша найбільша ціль. Нам треба здобувати приятелів серед політичних кіл країн нашого поселення та освідомити їх, що ціллю російського комуністичного імперіялізму є поневолити цілий світ. Їм треба вказати, що єдиною розв'язкою цієї проблеми є повалення російської комуністичної імперії. Історія нас вчить, що цього роду невільничі імперії валяться, для нас важливо — приспішити цей процес.

Якщо ходить про відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України, то можна із вдоволенням ствердити, що всі наші церкви погодились на спільне святкування під проводом Президії СКВУ. Також наші наукові інституції виявили в цьому напрямі дуже поважні почини. Під проводом проф. В. Янева має відбутися конгрес всіх наукових інтитуцій, т.зв. Український конгрес, присвячений справам 1000-ліття християнства в Україні. Другий проєкт реалізуватиметься під проводом наших науковців із Гарварду з проф. О. Пріцаком на чолі. Там запляновано видання історії української церкви, видання 40 томів богословської літератури за 1000 літ, створення катедри української церковної науки. Все це буде вимагати великих сум грошей. Це буде знаменна нагода нашій еміграції виявити свою політичну зрілість, бо, публікуючи цю богословську літературу, ми докажемо світові, що це наша духова спадщина, так як нашим є композитор Бортнянський та інші, яких присвоюють собі росіяни. Всі ці проєкти буде координувати Президія СКВУ, до якої належать владики всіх віровизнань та представники нашої науки. Плянується робити заходи, щоб у Канаді та Америці видати поштові марки з обличчям Володимира Великого. Д-р Саварин підкреслив важливість включення американських українців у політичний процес цієї країни, вказуючи на видатну ролю деяких визначних американських політичних діячів, які не забували про своє етнічне походження і впливали на політику цієї країни в користь своєї батьківщини.

Надзвичайно важливим і успішним джерелом нашої пропаганди було б українське інформаційне бюро при Об'єднаних Націях у Ню Йорку. Ми маємо багато в цьому напрямі відповідно вишколених людей, для реалізації цього проєкту бракує фінансових засобів. Не підлягає сумніву, що багато чільних політиків, включно з президентом Роналдом Реґеном, знаменито зорієнтовані в суті російського імперіялізму. Для нас важливо здобути їх прихильність для нашої справи, щоб в пригожій хвилині не залишитись самими.

Наша надія також на нашу молодь. Вона не тільки мусить зберегти український дух, але рівночасно мусить здобувати освіту й займати високі становища, та в зустрічах з видатними людьми бути амбасадорами нашої справи. На жаль, приблизно лише 6-8 відсотків нашої молоді закінчує університетські студії, коли, наприклад, у Японії — 38 відсотків.

Абсолютно необхідною справою є чисті українські подружжя, бо тільки в цей спосіб зможемо зберегти нашу культуру, наші традиції та звичаї і передати їх грядучим поколінням.

Щоб виконати ці завдання ми мусимо, в першу чергу, бути об'єднані. І тому члени Секретаріяту СКВУ в тісній співпраці з комісією для полагодження конфлікту, яку очолює Владика В. Лостен, докладають всіх зусиль, щоб довести до одної репрезентації українців в Америці. В зв'язку з цим є дуже важливим, щоб обидві сторони — УККА і УАКР — не відбували своїх з'їздів в цьому році, заявив президент СКВУ д-р П. Саварин

У понеділок, 18-го червня, панство Саварини відвідали редакцію газети „Українські Вісті", де відбули розмову з ред. Михайлом Смиком. Відтак в Українському Культурному Центрі зустрілися вони з колишніми членами Першої Української Дивізії — УНА. Також на цій зустрічі група пластунів на чолі із станичним інж. Всеволодом Гнатчуком вітали свого пластуна-сеніора.

Відвідини президента СКВУ в Дітройті пройшли з великим успіхом і користю для української громади нашого міста.

Володимир...

(Закінчення зі ст. 1)

ві В. Макаренко, він недавно мав нагоду перевести коротку телефонічну розмову з Ф. Гуменюком, який тепер перебуває у Ленінграді і має дуже важкі обставини життя. Помимо того пробує далі писати історію України в картинах, але у своїй творчості перейшов на малювання у акварелях тому, що в донечки розвинулася алергія до олійних фарб, а живуть вони родиною в одній кімнаті. Ф. Гуменюк не має надії на виїзд поза кордони СССР і положення його дуже важке.

В. Макаренко, який тепер у куди щасливішому положенні, старається зрушити сумління вільного світу в обороні Ф. Гуменюка. Він сам поселився на постійно у Парижі з дружиною і дочкою і почувається там дуже добре. Тепер поспішає повернутися туди, але обіцяє другим разом побувати довше в Ню Йорку та нав'язати ближчі стосунки із українськими тутешніми малярами.

В Канаді він вже перебував декілька разів, де по різних містах відбувалися виставки його картин, звичайно разом із картинами Антона Соломухи, Віталія Сазонова і Володимира Стрельнікова. Організаторкою цих виставок є Дарія Даревич, яка також писала вже не один раз на тему цих мистців на сторінках „Свободи". Вона у своїх статтях підкреслює, що більшість картин В. Макаренка мають українську тематику, а в загальному картини усіх чотирьох мистців відзеркалюють українську душу їх творців, універсальність вислову та модерне мистецтво на високому рівні. Не дивно, що виставки тих мистців українська публіка приймає із захопленням, а картини скоро розпродаються.

ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА Філіппінів Імельда Р. Маркос буде свідком перед комісією, яка розглядає вбивство провідника опозиції Беніно С. Аквіно. Вона мала зізнавати чому остерігала Б. Аквіно перед поворотом до батьківщини.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

СК СУМ „КРИЛА" — „ПОМЦАС" С.К. 0:0

В цих перешенських змаганнях „Майджор Дивізії", що відбулися в неділю, 27-го травня ц.р., наша дружина злегковажила собі суперника і заграла найслабше в цьогорічному сезоні. На вирізнення заслужили тільки Андрій Ситник і Том Тилицький; інші змагуни цим разом провели зустріч пасивно.

У 75-ій хвилині „Крила" могли відкрити конто ґолів, але у власні ворота, коли м'яч з необережної подачі нашого змагуна щасливо відбився від поперечки наших воріт.

СК „СУМ" „КРИЛА" — „МАРУНС" С.К. 4:1

В неділю, 2-го червня ц.р., „Крила" відбули чергову зустріч, цим разом з швидким італійським клюбом „Марунс", з яким здобули високу перемогу вислідком 4:1. Ці змагання наша дружина провела з вогнем; італійці дорівнювали нашим футболістам тільки в першій половині. Після перерви „Крила" вповні контролювали гру, в якій напад здобув усі чотири ґолі: Том Тилицький 2, Андрій Ситник і Павло Куляс. І цим разом кращими на грищі були Тилицький і Ситник. Слабше показали себе дефензива і особливо воротар Яро Дахнівський, що пропустив можливого до оборони голя. Після шостої рунди змагань „Крила" далі очолюють показник табелі ігор, хоч однакову кількість точок має теж хорватський клюб „Адрія". Українська дружина має краще відношення ґолів. Склад „Крил": Я. Дахнівський, І. Бурбан, Л. Кулінченко, І. Борук, Й. Оверко, П. Куляс, Ґ. Зайферт, Т. Яворський, А. Ситник, Т. Тилицький, Дж. Мікаеліс, В. Базилевич, О. Березецький, Е. Паолі.

Мирон Дахнівський

УСК Ню Йорк — Ню Йорк СК 3:2

Цю перемогу перша дружина УСК-у здобула в неділю, 3-го червня ц.р. Були це півфінальні змагання за чашу Космополітальної ліґи, в яких, здобувши перемогу, наша дружина ввійшла до фіналу, що треба уважати за гарний успіх.

Напочатку вели суперники 1:0; але в 32-ій хвилині Лоскано, кращий змагун зустрічі, вирівняв вислід з подачі Коваленка 1:1. Після перерви в 60-ій хвилині Караско вивів вперед нашу дружину 2:1; одначе в 72-ій хвилині гості вибороли вирівняння 2:2. В кінцевій фазі цієї емоційної зустрічі Альвес стрілив для УСК-у переможнього ґоля. Склад УСК-у: Ксеваєр, Кортеґена, Нюгоф, Жовтий, Караско, Альвес, Коваленко, Роміро, Льоскано, Кернан, Вербицький, Гупало. Провідник і тренер Степан Коваленко.

(ск)

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ ВІЛЬНОЇ ОЛІМПІЯДИ

Середа, 4-го липня 1984 року

Година 4-та по полудні — на Арені Медоввейл 4 Рінкс гаківкові змагання:

Латвія — Литва

Година 6-та вечора — на Сентеніял Стадіоні змагання копаного м'яча:

Україна — Латвія

Четвер, 5-го липня

Година 6-та вечора — святкове відкриття Вільної Олімпіяди (Сентеніял Стадіон).
Година 7-ма вечора — змагання копаного м'яча:

Латвія — Литва

Година 7-ма вечора — кошиківкові змагання на котрі Етобіко Олимпіюм.
Година 5:30 вечора гаківкові змагання на Медоввейл Арені:

Україна — Литва

П'ятниця, 6-го липня

Година 8-ма вечора — тенісові змагання на кортах „Бирнгамтґорн Коліджієт" (Шервей Теніс К.)
Год. 10-та ранку на стадіоні Сентеннівл — змагання копаного м'яча:

Україна — Литва,

Година 10-та ранку на корті Етобіко Олимпіюм — кошиківкові змагання.
Година 12-та опівдні на стадіоні Сентеніаял — легкоатлетичні змагання.
Година 4-та по полудні на Арені Медоввейл — гаківкові змагання:

Україна — Литва

Субота, 7-го липня

Від години 8-ої ранку до 4-ої по полудні — відбиванкові турніри на кортах Етобіко Олимпіюм:

ЖІНОЧІ ДРУЖИНИ:

Литва — Латвія, Україна — Естонія, Україна — Литва, Латвія — Естонія, Литва — Естонія, Латвія — Україна.

ДРУЖИНА ЧОЛОВІКІВ:

Естонія — Литва, Латвія — Україна, Латвія — Естонія, Литва — Україна, Естонія — Україна, Латвія — Литва.

Від години 8-ої ранку до 4-ої по полудні: фінальні тенісові змагання (Шервей Теніс Клюб).
Година 12-та опівдні на стадіоні Сентеніял: легкоатлетичні змагання.
Година 10-та ранку на Медоввейл Арені: Фінальні гаківкові змагання.
Година 2-га по полудні на басейні Етобіко Олимпіюм: Плавацькі змагання.
Година 3-тя по полудні на стадіоні Сентеніял: Фінальні змагання копаного м'яча.
Година 4-та по полудні на корті Етобіко Олимпіюм: Фінальні кошиківкові змагання.

ПРОГРАМА ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ЗМАГАНЬ

П'ятниця, 6-го липня

Година 12-та опівдні: жінки, біг 100 метрів; година 12:15 опівдні: чоловіки, біг 100 м: година 12:30 по полудні: чоловіки, мет кулею; година 12:40 по полудні: жінки, скок у далечінь; година 1:30 по полудні: чолівіки, біг 400 м; година 1:45 по полудні: жінки, біг 400 м; година 2:15 по полудні: жінки, мет кулею; година 2:30 по полудні; чоловіки, біг 1500 м; година 2:45 по полудні: жінки, біг 1500 м; година 3:00 по полудні: чоловіки, скок у делечінь; година 3:30 по полудні: жінки, мет списом; година 4:00 по полудні: чоловіки, біг 4 x 100 м; година 4:15 по полудні: жінки, біг 4 x 100 м.

Субота, 7-го липня

Година 10-та ранку: жінки, біг 200 м; година 10:15 ранку: чоловіки, біг 200 м; мет диском; година 10:30 ранку: жінки, скок у височінь; година 11:00 ранку: чоловіки, три-скок; жінки, біг 800 м; година 11:20 ранку: чоловіки, біг 800 м; година 12:15 опівдні: чоловіки, скок у височінь; жінки, мет диском; година 12:30 по полудні: чоловіки, біг 4 x 400 м; година 1:00 по полудні: відкритий біг 3000 м. (чоловіки і жінки)

(О. Т.)

Апеляційний суд...

(Закінчення зі стор. 1)

ді восьми суддів цього ж Дистрикту Колюмбії (територія, де розташована столиця Вашінґтон і терени навколо неї). Їхнє рішення проти судді Ґріна (а отже й проти двох демократів, які подали в суд на Генерального прокуратора) винесено у понеділок, 25-го червня, з чого можуть тільки радіти республіканці, бо це рішення відкидає „в забуття" контроверсійну справу „Дебейтоґейту", що її демократи спеціяльно старалися оживляти цього виборчого року, хіба що обидва позивачі відкличуться за остаточним рішенням проти Генерального прокуратора до Верховного Суду ЗСА. Тимчасом ці вісім суддів з Апеляційного федерального суду (звичайно вирішують всі справи лише три судді, а не вісім!) проголосили, що ніякий суддя не є в праві наказувати Генеральному прокураторові в цій справі, бо це Конгрес і тільки Конгрес (а не галузь судочинства) має нагляд над працею Генерального прокуратора (якого призначає, як відомо, Президент ЗСА) і Конгрес пильнує, щоб Генеральний прокуратор проводив у життя ухвалений у 1978 році так званий Акт про дотримання етики в Уряді (Ethics in Government Act). Цей Акт про етику викликаний Вотерґейтською аферою і ухвалений, щоб така або подібна афера знову не повторилася. Акт вимагає від Генерального прокуратора призначити в разі потреби незалежні від Уряду панелі для інвестигації проступків високопоставлених урядових осіб, при чому з притиском Конгрес каже про такі обов'язки Генерального прокуратора, щоб він, не зважаючи на свою льояльність до голови Уряду (його призначає кожночасний Президент ЗСА), не вагався покликати таки незалежний панель для переслухання навіть Президента, якщо б на те існували поважні причини.

Оцінка, чи є дійсно „поважні причини" для переслухання, встановлюється спеціяльною прелімінарною інвестигацією, що її в кожному окремому випадку веде Генеральний прокуратор. Так було і у справі „Дебейтоґейту", її переглядав В.Ф. Смит протягом восьми місяців уже давніше і не знайшов нічого „нелеґального" чи „злочинного" у діях кількох республіканців, замішаних у „Дебейтоґейті". Тому Генеральний прокуратор відмовився скликати т. зв. незалежний панель, чим ніяк не могли задовольнитися демократи, особливо ж Демократичний кандидат Волтер Мондейл, який, як пригадуємо, з Джіммі Картером через цей „Дебейтоґейт", мовляв, програли президентські вибори чотири роки тому.

Волтер Мондейл...

(Закінчення зі ст. 1)

у передвиборах вибраних делеґатів ділити між різними кандидатами більш менш порівну, згідно з кількістю загальних голосів, відданих на того чи іншого президентського кандидата, і щоб таке приділювання починалося, коли кандидат здобув 15% голосів, а не від 20-ти до 25-ти відсотків, як це було досі.

Оці 20-25 відсотки, потрібні для того, щоб почати приділювання делеґатів для президентського кандидата, спричинили те, що делеґатами дуже покривджений Джессі Джексон: він, хоч здобув 19 відсотків популярних голосів, не дістав делеґатів, якщо за ним голосувало кількість виборців нижче 20%. Це дало у висліді йому всього сім відсотків від загальної кількости делеґатів. Тепер, коли ухвалять більш справедливе роздільовання делеґатів, що якраз пропонує реформа Гарта, такі „меншинні" кандидати, як Джессі Джексон, діставатимуть делеґатів відповідно до здобутих популярних голосів. Також сам Гарт, який здобув приблизно 40% популярних голосів, дістав менше кандидатів, як йому належиться. Зате Волтер Мондейл, який здобув тільки 44% популярних голосів у передвиборах, має приділених йому на підставі досьогочасних „передвиборчих ухвал" аж 56 відсотки делеґатів, що правдоподібно дасть йому номінацію Демократичної партії вже в першому голосуванні. Крім точки реформи про приділюваня делеґатів, Гартова реформа має в собі ще 13 інших корисних і справедливих пропозицій для змін, щоб дійсно виборчий процес у передвиборах Демократичної партії був — демократичний.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

Інж. ЯРОСЛАВ МАРТИНЮК член УНС Відд. 42-го ім. Тараса Шевченка в Пассейку, Н.Дж., помер 17-го березня 1984 року на 64-му році життя. Нар. 19-го лютого 1920 року в Косові, Західня Україна. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Марійку, доні: Неонілю, Зореславу і Ларису з мужем Ярополком Гладким, братів Михайла і Івана та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Блиха, секр.

ОРЕСТ ЗАРІЧНИЙ, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 18-го березня 1984 року на 55-му році життя. Нар. 1929 року в Кракові, Польща. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Йоанну, дочок Христину і Меланію синів Тимотея і Андрія та брата Володимира з родиною. Похорон відбувся 21-го березня 1984 року на Укр. Кат. цвинтарі св. І. Хрестиля в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.